

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2011-2012) – Nr. 3-H
ingediend op 1 december 2011 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2012

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Paul Delva en mevrouw Kathleen Deckx
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedeke Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

15 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen

12-A (2010-2011) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2011-2012) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2011-2012) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

I. Gelijke kansen – uitgavenbegroting 2012.....	4
II. Onderwijs – uitgavenbegroting 2012.....	4
1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	4
1.1. Macrogegevens onderwijs	5
1.2. Het loonmodel en de werkingsmodellen	6
1.2.1. De algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel	6
1.2.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs	7
1.3. Specifieke accenten rond bepaalde thema's	7
1.3.1. Deeltijds kunstonderwijs (dko).....	7
1.3.2. Hoger beroepsonderwijs (hbo)	7
1.3.3. Hogeronderwijslandschap	7
1.3.4. Actieplan grensoverschrijdend gedrag	8
1.3.5. Afstandsleren	8
1.3.6. Erkenning van verworven competenties (EVC)	8
1.3.7. Loopbanen in wiskunde, wetenschappen en technologie	8
1.3.8. Integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning ..	8
2. Algemene bespreking – tussenkomsten van de leden	9
2.1. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer	9
2.2. Tussenkomst van mevrouw Gerda Van Steenberge	9
2.3. Tussenkomst van mevrouw Marleen Vanderpoorten en replieken.....	10
3. Artikelsgewijze bespreking en bespreking van begrotingstabel	11
3.1. Toegewezen artikelen	11
3.2. Tabel – afdeling I Begrotingskredieten	11
3.2.1. Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming.....	11
3.2.2. Entiteit FC0 – Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) ..	14
3.2.3. Entiteit FD0 – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS)	15
3.2.4. Entiteit FE0 – Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC) ..	16
3.2.5. Entiteit FH0 – Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV)	17
3.3. Tabel – afdeling III Diensten met afzonderlijk beheer (DAB)	17
3.4. Tabel – afdeling V Vlaamse Rechtspersonen	17
4. Indicatieve eindstemming	17
Gebruikte afkortingen	18
Bijlagen:	
Bijlage 1: Verduidelijking toelichting werkingsmiddelen leerplichtonderwijs – berekening bandbreedte	19
Bijlage 2: Vergelijking Vlaamse onderwijsbegroting met de andere OESO-landen ..	23

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 15/1), besproken tijdens haar vergaderingen van 10, 17 en 24 november en 1 december 2011.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met:

- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1326/1);
- de beleidsbrief Onderwijs – Beleidsprioriteiten 2011-2012 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1317/1);
- de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2011-2012 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1319/1).

I. GELIJKE KANSEN – UITGAVENBEGROTING 2012

Voor de toelichting bij en de opmerkingen op de uitgavenbegroting, deel Gelijke Kansen, zie het verslag van de bespreking van de beleidsbrief Gelijke Kansen (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1319/2).

De aan de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen toegewezen artikelen en programma's, deel Gelijke Kansen, worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

II. ONDERWIJS – UITGAVENBEGROTING 2012

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

De heer *Pascal Smet*, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel stelt dat de onderwijsbegroting 2012 een complexe en omvangrijke oefening is geweest. Dat komt vooral omdat ze moet stroken met de bepalingen van het decreet houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, beter gekend als het Reken-decreet.

Enerzijds wordt voor het eerst een begroting in het Vlaams Parlement ingediend die gebaseerd is op een nieuwe structuur met als leidraad begrotingsartikelen die een samenvoeging zijn van één of meerdere basisallocaties. Zo vormen deze een tussenniveau tussen de programma's en de basisallocaties. Bovendien worden de niet-gesplitste kredieten omgevormd naar gesplitste kredieten wat een impact heeft op de raming van de middelen. Anderzijds maakt het Rekendecreet een eenmalige inschrijving van bijkomende budgetten noodzakelijk omwille van de nieuwe aanrekeningregels (de zogenaamde overflow). Voor Onderwijs gaat het over een budget van maar liefst 993,2 miljoen euro.

In 2012 beschikt de minister over extra beleidsruimte waarmee een aantal belangrijke beleidsprioriteiten op de sporen wordt gezet. De supplementaire middelen bedragen 40,625 miljoen euro. Ze worden ingezet voor maatregelen zoals de omkadering basisonderwijs, integratie hoger onderwijs, opstart informatisering studietoelagen en investeringen in schoolgebouwen.

Een aantal initiatieven in uitvoering van cao IX komt in 2012 op kruissnelheid, zoals onder meer het optrekken van de administratieve omkadering basisonderwijs om zo de werkdruk voor deze personeelscategorie te verlagen.

De minister zal niet alle componenten van de begroting exhaustief toelichten. Hij verwijst naar de memorie van toelichting en de beleidsbrief waarin de ontwikkelingen geschetst worden voor de verschillende beleidslijnen.

Volgende inhoudelijke elementen van de onderwijsbegroting licht hij nader toe: een aantal macrogegevens van de Vlaamse onderwijsbegroting; het loonmodel en de werkingsmiddelen; en de beleidsaccenten op bepaalde thema's

1.1. *Macrogegevens onderwijs*

Als eerste parameter geeft de minister de evolutie van Onderwijs weer. Bij vergelijking van de beleidskredieten Onderwijs stelt hij vast dat het onderwijsbudget 2012 (excl. 'overflow') 2% stijgt ten opzichte van de begroting 2011. Hij benadrukt dat de middelen voor de overschrijding van de spilindex van februari 2012, die concreet een stijging van de lonen vanaf april 2012 met zich mee brengt, nog niet op de onderwijsbegroting 2012 zijn ingeschreven maar op een algemene centrale provisie waar alle uitgaven van de volledige Vlaamse Gemeenschap voor deze maatregel gecentraliseerd worden. Mogelijks wordt de spilindex zelfs nog een maand vroeger overschreven.

In absolute cijfers evolueert de onderwijsbegroting, weergegeven in beleidskredieten, als volgt:

Tabel: evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

	IN DUIZEND EURO	%-STIJGING PER JAAR
2007	8.876.527	5,7
2008	9.353.719	5,4
2009	9.318.513	-0,4
2010	9.867.990	5,9
2011	10.075.335	2,1%
2012	10.277.001	2,0%

(* zonder overflow in 2012)

Het cijfermateriaal op het vlak van het bruto regionaal product (brp) is slechts beschikbaar tot 2009. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het brp trekt de stijgende trend van de laatste jaren door met een aandeel van 4,5% ten opzichte van 4,3% in 2007 en 4,4% in 2008. Dus ook deze parameter duidt op een positieve evolutie van de onderwijsbegroting. De minister benadrukt dat deze percentages niet mogen worden verward met dewelke in internationale publicaties worden gebruikt. In internationale context wordt de definitie van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) gebruikt, waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Niet enkel de cijfers van de feitelijke onderwijsbegroting, maar ook de uitgaven van de gemeenten, de uitgaven van Syntra, alle uitgaven voor onderzoek & ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden daarin verrekend. Ook omvatten de Vlaamse OESO-cijfers – zoals in de ons omringende landen – de pensioenlasten. Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2008 en bedraagt 6,4%. Hierdoor blijven de Vlaamse middelen voor onderwijs boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten (= 5,9%).

Het aandeel van de beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting ten slotte bedraagt voor begrotingsopmaak 2012: 38,2%. Voor de begrotingsopmaak 2011 was dit 38,9% wat een daling van 0,7% betekent. Ook voor deze parameter verwijst de minister naar het inschrijven van het budget voor de indexaanpassing van de lonen vanaf april 2012 op een centrale provisie buiten de onderwijsbegroting. Daardoor is dit cijfer verte-

kend. Daarnaast zijn ook een aantal éénmalige uitgaven uit de begroting verdwenen zoals bijvoorbeeld de inloop van overgedragen facturen voor AGIO (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs).

1.2. Het loonmodel en de werkingsmodellen

1.2.1. De algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel

De lonen omvatten het leeuwenaandeel van de onderwijsbegroting. De evolutie van deze middelen is sterk gelinkt aan factoren zoals inflatie, leerlingenevolutie, de vergrijzing en de lopende akkoorden van sectorale programmatie voor onderwijs.

De loonkredieten 2012 worden bij de initiële begroting geraamd op basis van de gekende loonuitgaven 2010. De inschatting van het aantal te betalen personeelsleden (uitgedrukt in budgettaire fulltime-equivalenten) is gebeurd aan de hand van de betalingen tot en met april 2011. Voor de raming van de resterende maanden van schooljaar 2010-2011 wordt een extrapolatie gemaakt op basis van de al gekende maanden. Om de raming te maken voor het schooljaar 2011-2012 wordt gebruik gemaakt van de gekende leerlingenevoluties van 1 februari 2011. De raming van het schooljaar 2012-2013 gebeurt op basis van de leerlingenprognose. De gehanteerde elasticiteit geeft de relatie weer tussen de leerlingenevolutie en de omkadering. Bij stijging van de leerlingenpopulatie wordt uitgegaan van een elasticiteit van 125%, bij daling bedraagt de elasticiteit 75%.

Wat de lonen volwassenenonderwijs betreft, wordt voor het schooljaar 2011-2012 uitgegaan van een groei van het lestijdenpakket van 0,8% in het volwassenenonderwijs en van 2,59% in de basiseducatie. Voor het schooljaar 2012-2013 wordt deze groei doorgetrokken. In afwachting van een beslissing van de Vlaamse Regering (zoals decretaal voorzien) wordt de budgettaire impact van deze groei (1.141.000 euro) voorlopig op een provisie gezet binnen de onderwijsbegroting.

De belangrijkste aanpassing voor de lonen is de aanpassing aan het indexniveau dat geldig is vanaf juni 2011 met een effect op de lonen van 134,9 miljoen euro.

Een andere voorname factor is de vergrijzingcoëfficiënt. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongere en bijgevolg goedkopere medewerkers. De factor wordt gedifferentieerd naargelang het onderwijsniveau. Bij de begrotingscontrole 2011 werd uitgegaan van een gemiddelde vergrijzing van +0,201%. Daar er geen indicaties zijn dat die vergrijzing in 2012 hoger of lager zou uitvallen, werd het percentage van 0,201% doorgetrokken naar 2012. De budgettaire impact van deze verwachte vergrijzing is 14,1 miljoen euro.

Met de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) worden de verwachte groeiprognozes voor de kinderbijslag afgesproken, waarop de te betalen voorschotten gebaseerd zijn. Deze prognoses worden als basis voor 2012 genomen. Daarnaast treedt in 2012 de laatste leeftijdstoelag (18-24-jarigen) op de schoolpremie in werking. De aanpassing aan deze twee elementen komt neer op 2,3 miljoen euro.

Het stopzetten van het bonussysteem met betrekking tot tbs (terbeschikkingstelling) voorafgaand aan het rustpensioen – waarbij de effectieve uitstapmogelijkheid wordt verschoven van 55 naar 56 jaar voor de kleuterleiders en naar 58 jaar voor de overige personeelscategorieën – leidt tot een daling van 439 budgettaire voltijdequivalenten. De behoeften dalen hierdoor met 19,9 miljoen euro.

Zoals eerder gesteld, wordt bij de raming van de loonkredieten 2012 bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van initiatieven die in het kader van cao IX

op kruissnelheid komen. Zo wordt het budget dat voorzien is voor de puntenenveloppe ter ondersteuning van de werking van de scholengemeenschappen basisonderwijs vanaf schooljaar 2011-2012 met 930.000 euro uitgebreid. Bovendien komen de reductie van het aantal plage-uren in het gewoon secundair onderwijs en het invoeren van teeltleiders in het buitengewoon secundair onderwijs eveneens op kruissnelheid.

Tot slot zijn er de supplementaire middelen die in 2012 moeten worden voorzien om de problematiek van de nieuwe aanrekeningsregels te overbruggen. Voor het onderdeel lonen is hiervoor 980,1 miljoen euro extra nodig.

1.2.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs

De werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs worden berekend volgens het financieringsmechanisme waarbij naast schoolkenmerken ook de leerlingenkenmerken in rekening worden gebracht. De kredieten die in de begroting zijn ingeschreven, worden jaarlijks aangepast voor 40% aan de evolutie van het totaal aantal punten berekend op basis van het puntengewicht van iedere leerling en voor 60% door toepassing van het indexmechanisme. Globaal stijgen de werkingsmiddelen ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 met 28,2 miljoen euro. De indexaanpassing neemt hiervan 24,6 miljoen euro voor haar rekening.

1.3. Specifieke accenten rond bepaalde thema's

1.3.1. Deeltijds kunstonderwijs (dko)

Met de conceptnota 'Kunst verandert' die goedgekeurd is door de Vlaamse Regering op 4 maart 2011, heeft de minister de krijtlijnen getrokken voor een nieuwe opleidingsstructuur. Doordat parallel hiermee een aantal belangrijke inhoudelijke keuzes worden gemaakt, zal hij een aantal proactieve maatregelen nemen om leerkrachten, directeurs en lerarenopleiders op de hervormingsplannen dko in voldoende mate voor te bereiden. Zo zal hij pilootprojecten opstarten zodat academies de kans krijgen om een aantal fundamentele inhoudelijke vernieuwingen in de praktijk te brengen en hun ervaringen met anderen te delen. Hij voorziet hiervoor 322.000 euro.

1.3.2. Hoger beroepsonderwijs (hbo)

In 2012 gaat het Hbo-decreet definitief van start. De middelen voor de commissie Hbo komen op kruissnelheid (60.000 euro). Deze commissie gaat met de macrodoelmatigheidstoets na of het in het kader van een rationeel aanbod aangewezen is de opleiding in de desbetreffende instelling te organiseren.

Voor de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) betekent de uitvoering van dit decreet, en meer bepaald het uitvoeren van de toets nieuwe opleiding en de accreditatie waarbij de onderwijsinhoud en het onderwijsproces worden bekeken, de uitvoering van extra taken. Hiervoor is een budget voorzien van 193.000 euro.

1.3.3. Hogeronderwijslandschap

Medio 2010 heeft de Vlaamse Regering, in uitvoering van de motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement, het budgettair kader voor de periode 2012-2025 goedgekeurd voor het Vlaamse hoger onderwijs. Het gaat om supplementaire middelen van 225,9 miljoen euro voor een ingrijpende operatie die onder meer te maken heeft met de integratie van hogeschoolopleidingen in de universiteiten, de oprichting van een 'school of arts', de aanpassing van de taken van de associaties, de aanpassing van de taalregeling, de gevolgen voor het personeel verbonden aan de academische opleidingen. Aan het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering werden op 15 juli 2011 voorbereidende teksten overgemaakt

die de basis vormen voor de verdere uitwerking van de noodzakelijke decreten die medio 2012 voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement.

Bij deze begrotingsopmaak heeft de minister al een eerste financiële stap gezet op het uitgetekend budgettaire pad door 2,450 miljoen euro over te hevelen van zijn provisie voor nieuwe beleidsruimte naar passende basisallocaties. Deze middelen zijn bestemd voor de verdeling van academiseringsmiddelen, de bijkomende financiering voor Brusselse hoger-onderwijsinstellingen, de versterking van de professionele bacheloropleidingen, de verdeling van de bijkomende ZAP-middelen (ZAP: zelfstandig academisch personeel) en de versterking van de financiering van de professionele bachelors. Voor deze overheveling verwijst hij tevens naar de door de Vlaamse Regering ingediende amendementen op het ontwerp van programmadecreet 2012 (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1326/2*).

1.3.4. Actieplan grensoverschrijdend gedrag

In het kader van een nieuw actieplan grensoverschrijdend gedrag op school, waarbij het spijbelactieplan wordt uitgebreid van spijbelen naar alle vormen van grensoverschrijdend gedrag op school, worden alle bestaande initiatieven geoptimaliseerd zodat bijkomende noodzakelijke maatregelen kunnen worden genomen. De minister zal opnieuw overleggen met de federale minister van Justitie en, binnen de Vlaamse Regering, met zijn collega bevoegd voor Welzijn. Het is zijn bedoeling om onder meer via lokale aanspreekpunten te sensibiliseren en preventief te werken rond grensoverschrijdend gedrag bij jongeren. Voor het opzetten van laagdrempelige vormen van communicatie en sensibiliseringsacties heeft hij 35.000 euro uitgetrokken.

1.3.5. Afstandsleren

De minister zal samen met de partners uit de VDAB, Syntra Vlaanderen en het sociaal-cultureel volwassenenwerk afstandsleren verder uitbouwen. Voor drie à vier proefprojecten heeft hij 75.000 euro voorzien.

1.3.6. Erkenning van verworven competenties (EVC)

In het kader van de Europese aanbeveling betreffende een Europees creditsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET) voorziet de minister 100.000 euro voor het opzetten van projecten. Het is de bedoeling om inzicht te verwerven in de creditsystemen van EU-landen die ervaring hebben met enerzijds credits en creditpunten in hun onderwijs en anderzijds ‘units’ binnen hun beroepskwalificaties. De projecten situeren zich dan ook rond het gebruik van credits voor internationale mobiliteit van studenten en cursisten en rond het gebruik van credits tussen het volwassenenonderwijs, VDAB en Syntra Vlaanderen.

Voor het verder uitbouwen van een coherent EVC-beleid voorziet hij tevens 30.000 euro voor initiatieven ter ondersteuning van de structurele verankering van beroepskolommen. Hij denkt hierbij onder meer aan het verzamelen en verspreiden van de opgedane kennis rond beroepskolommen (bijvoorbeeld in de vorm van een praktijkboek, een studiedag enzovoort).

1.3.7. Loopbanen in wiskunde, wetenschappen en technologie

De minister heeft het engagement genomen om prioritair werk te maken van een samenhangend, gecoördineerd en beleidsdomeinoverstijgend actieplan voor het stimuleren van loopbanen in wiskunde, wetenschappen en technologie. Voor de ondersteuning van de acties heeft hij een budget ingeschreven van 100.000 euro. Voor de permanente en coördinerende ondersteuning van de samenwerking van het beleidsdomein Onderwijs met de andere beleidsdomeinen (beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie/beleidsdomein Werk en Sociale Economie) rond dit thema heeft hij 200.000 euro voorzien.

1.3.8. *Integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning*

Ten slotte voorziet de minister in 2012 een subsidie van 200.000 euro voor de versterking of uitbreiding van integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning. Samen met de beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en Armoedebestrijding wordt een projectoproep gelanceerd.

2. **Algemene bespreking – tussenkomsten van de leden**

2.1. *Tussenkomst van de heer Jos De Meyer*

De heer *Jos De Meyer* kondigt alvast aan dat zijn fractie deze begroting (en het ontwerp van programmadecreet) zal goedkeuren. Hij stelt vast dat het voornaamste kenmerk van deze begroting de continuïteit is. In zijn inleiding bij de begroting heeft de minister de Vlaamse onderwijsuitgaven gesitueerd in het OESO-kader. Hij zou graag beschikken over een vergelijking met de andere OESO-landen inzake de uitgaven voor personeel, werkingsmiddelen en infrastructuur. Minister *Pascal Smet* belooft dat hij deze cijfers zal laten opvragen (zie bijlage 2, p. 23).

2.2. *Tussenkomst van mevrouw Gerda Van Steenberge*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* beseft dat de Vlaamse Regering zich bij de opmaak van de begroting heeft gebaseerd op de meest recente cijfers van het Federaal Planbureau, namelijk de cijfers van september van dit jaar. Toen ging men nog uit van een economische groei van 1,6 percent in 2012. Op dit ogenblik baseren de onderhandelaars over de vorming van een nieuwe Federale Regering zich echter op recentere cijfers van de Hoge Raad voor Financiën. Daarbij gaan ze uit van een groei van slechts 0,8 percent. Die vermindering van de economische groei zal gevolgen hebben voor de Vlaamse begroting.

De ESR-geconsolideerde ontvangsten voor 2012 worden op 26,9 miljard euro geschat. Dat is een miljard meer dan bij de begrotingscontrole 2011. Dat geld wordt echter niet integraal uitgegeven. De zogenaamde bijkomende brutobeleidsruimte, die met 1,14 miljard euro iets hoger ligt dan de stijging van de inkomsten, wordt voor 765 miljoen euro aangewend voor constant beleid. Het grootste deel van de stijging van de begroting gaat naar de indexering van de begroting. Een groot deel van het onderwijsbudget wordt immers gebruikt voor de lonen van het personeel. De nettobeleidsruimte bedraagt dus 378 miljoen euro. Na de aftrek van conjunctuurbuffers en provisies blijft er nog 230 miljoen euro over voor nieuw beleid van de Vlaamse Regering. Er gaat veel geld – 60 miljoen euro – naar innovatie.

Het Rekenhof zegt dat er fouten zitten in de cijfers. Zo verschillen de cijfers in de toelichting in de tabel op p. 4 over de evolutie van de totalen voor de uitgaven voor programma FC Algemeen ten opzichte van de cijfers in de tabel op p. 7. Zo staat er bijvoorbeeld op p. 4 voor Realisatie 2010 en Krediet BC 2010, respectievelijk 54,220 miljoen en 54,096 miljoen euro aan gesplitste vastleggingskredieten ingeschreven. In de tabel op p. 7 is voor Realisatie 2010 en Krediet BC 2010, respectievelijk 110,623 miljoen en 103,976 miljoen euro aan gesplitste vastleggingskredieten genoteerd. Welke zijn de juiste cijfers?

Het Rekenhof stelde bij zijn controle van de jaarrekening 2010 vast dat het Fonds Inschrijvingsgelden Centra voor Volwassenenonderwijs verschillende betalingsverplichtingen had doorgeschoven naar 2011. De controle van de jaarrekening 2011 zal uitwijzen in hoeverre deze betalingsachterstand is opgelost en of de dotatie voor 2012 volstaat om aan alle betalingsverplichtingen te voldoen (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 16/1, p. 29). Het parlement kan daar nu niet over oordelen.

De heer De Meyer had het over de continuïteit van het beleid. Zij formuleert het anders: er zijn weinig middelen voor nieuw beleid. Ze betwijfelt of alle initiatieven die worden aangekondigd in de beleidsbrief ook terug te vinden zijn in de begroting.

In de begroting heeft ze niets teruggevonden over het nijverheidsmaterieel. De minister had nochtans beloofd om daar werk van te maken. Het is immers de bedoeling de technische richtingen op te waarderen en af te stemmen op de arbeidsmarkt.

De *minister* zegt dat er geen extra middelen werden uitgetrokken voor het nijverheidsmaterieel omdat die extra middelen er momenteel ook niet zijn. Er werd een decretale basis uitgewerkt. Men kan alleen maar vragen dat er op lokaal vlak afspraken zouden worden gemaakt met bedrijven en met de VDAB. Men moet beseffen dat de hervorming van het secundair onderwijs ook op dit vlak consequenties zal hebben.

2.3. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten en replieken

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* beseft dat er voor het onderwijs heel wat geld nodig is. Voor geen enkele materie kunnen er veel extra middelen worden uitgetrokken. Daarom wil ze weten of de minister overweegt om extra inkomsten te zoeken. Gisteren werd er in de plenaire vergadering gevraagd naar een discussie over een verhoging van de inschrijvingsgelden voor het hoger onderwijs. Men kan ook denken aan een verhoging van de inschrijvingsgelden voor het volwassenenonderwijs. In vergelijking met andere landen liggen die inschrijvingsgelden immers vrij laag. Aan de middelen voor het basisonderwijs en voor het hoger onderwijs mag zeker niet worden geraakt. Deze twee niveaus werden in het verleden immers stiefmoederlijk behandeld. Op bepaalde andere niveaus kunnen wel extra inkomsten worden gevonden. Een mogelijkheid die aan bod kwam in de nota over de hervorming van het secundair onderwijs, is het beperken van het aantal studierichtingen. Kan men die maatregelen niet versneld doorvoeren om meer financiële ruimte te creëren voor andere dingen?

Minister *Pascal Smet* beseft dat schaarste leidt tot creativiteit. Hij is bereid om op zoek te gaan naar extra inkomsten daar waar dat mogelijk is zonder mensen pijn te doen en zonder de democratisering van het onderwijs in het gedrang te brengen. Binnen het budget voor het secundair onderwijs zijn er verschuivingen mogelijk. De hervorming van het secundair onderwijs zal geld kosten, maar ze zal ook geld opbrengen. De middelen voor het secundair onderwijs mogen echter niet worden verminderd. Het belangrijkste is niet hoeveel middelen men besteedt voor onderwijs, maar hoe men ze besteedt. De tbs zal de komende maanden worden besproken met de sociale partners. Het verhogen van de inschrijvingsgelden is niet evident. Hij houdt zich aan de afspraken in het regeerakkoord. In het kader van het volwassenenonderwijs en van het deeltijds kunstonderwijs moet er hierover wel nagedacht worden. Vlaanderen heeft de Europese doelstelling in het kader van het levenslang leren nog op verre na niet bereikt. Het verhogen van het inschrijvingsgeld zou ongewenste effecten kunnen hebben. De economie moet zich transformeren. Daarom moet men de mensen veeleer aanmoedigen om zich bij te scholen.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* hecht op dat vlak veel belang aan internationale vergelijkingen. Ze is het ermee eens dat de opbrengst van eventuele besparingsmaatregelen binnen de onderwijssector moet blijven.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, is het ermee eens dat er in het secundair onderwijs ingrepen kunnen gebeuren die geld opleveren. Hij vindt echter niet dat men inzake financiering een muur mag optrekken tussen het lager en het secundair onderwijs. Uit de hoorzittingen over het secundair onderwijs blijkt dat meer en meer de nadruk wordt gelegd op het feit dat de laatste graad van het basisonderwijs sterker moet toegroeien naar de eerste graad van het secundair onderwijs. Misschien zal men dus een tandje moeten bijsteken in de financiering van het basisonderwijs.

Binnen de Commissie ad hoc Hoger Onderwijs werd een studie aangehaald van het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) waarin werd gezegd dat een redelijke verhoging van het inschrijvingsgeld geen impact zou hebben op de democratisering van het onderwijs.

De heer *Jos De Meyer* had een schriftelijke vraag gesteld over de hervorming van het secundair onderwijs (schriftelijke vraag nr. 47 van 6 oktober 2011). Uit het antwoord bleek dat het aso 23 afstudeerrichtingen telt, het tso 107 en het bso 119. Als die studierichtingen goed bevolkt zijn en toegang bieden tot de arbeidsmarkt, dan is er geen probleem. De afstudeerrichting Grieks telt echter gemiddeld slechts een tot drie leerlingen in het Gemeenschapsonderwijs. De richting Product- en Procestechnologie, eveneens in het Gemeenschapsonderwijs, telt slechts drie leerlingen in heel Vlaanderen. Hij betwijfelt of dit maatschappelijk te verdedigen is. Hij vraagt zich af of men kan wachten tot het einde van deze regeerperiode om hierover een decreet te stemmen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat het Rekenhof in zijn verslag over de omkadering in het gewoon voltijds secundair onderwijs (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 37-A/1*) al heeft gewezen op het feit dat het aantal leerlingen in bepaalde speciale studierichtingen zeer beperkt is.

Minister *Pascal Smet* beseft dat er in bepaalde richtingen heel weinig leerlingen zitten. Dat is maatschappelijk heel moeilijk te verantwoorden. In het kader van het Gemeenschapsonderwijs speelt ook de vrije keuze een rol. Ons onderwijssysteem dat een vrije keuze garandeert tussen verschillende netten, heeft uiteraard een kostprijs. Hij veronderstelt dat iedereen het erover eens is dat deze grondwettelijk gegarandeerde vrije keuze moet blijven bestaan. Als bij de hervorming van het secundair onderwijs het aantal studierichtingen drastisch beperkt wordt, dan moet men oplossingen vinden om de vrije keuze te garanderen.

3. Artikelsgewijze bespreking en bespreking van begrotingstabel

3.1. Toegewezen artikelen

Bij de toegewezen artikelen 15, 23, 33, 50 tot en met 54, 75 tot en met 77, 95 tot en met 97 en 122 worden geen opmerkingen gemaakt. Voor de opmerking over artikel 146 dat de begroting van de IVA AGIO (intern verzelfstandigd agentschap – Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs) goedkeurt, zie verder bij 3.4.

3.2. Tabel – afdeling I Begrotingskredieten

Hierna volgen de opmerkingen bij de verschillende programma's van de vijf entiteiten. De paginanummers verwijzen naar de toelichtingen bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 – Toelichting per programma – Beleidsdomein F: Onderwijs en Vorming (Parl. St. Vl. Parl. 2011-12, nr. 13/2-F).

3.2.1. Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming

FB0/1FA-I-2-Z/WT – werking en toelagen (p. 56)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat de vroegere werkwijze voor haar duidelijker was. De heer *Johan Van Biesen*, raadgever, antwoordt namens de minister dat er op de website van het Vlaams Parlement diverse links staan bij het stuk 'toelichting per programma'. Daar is de verdeling per basisallocatie terug te vinden zoals die vroeger gehanteerd werd. Die cijfers staan echter niet meer in het gedrukte stuk.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zegt dat de nieuwe werkwijze niet altijd even duidelijk is. Op p. 99 bijvoorbeeld komen heel diverse zaken aan bod. Ze wil weten of de digitale versie meer duidelijkheid schept. Zal er in de toekomst altijd gezorgd worden voor een digitale versie? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat er steeds zal worden gezorgd voor een digitale versie, maar niet voor een gedrukte. Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zal in de digitale versie zoeken naar een antwoord op haar vragen. Minister *Pascal Smet* zegt dat er via e-mail bijkomende verduidelijkingen kunnen worden gevraagd.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest op p. 56 dat het budget voor werking en toelagen stijgt met 1,2 miljoen euro. De uitleg luidt dat het gaat om werkingsmiddelen die nodig zijn om de personeelsleden van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming toe te laten hun takenpakket op een degelijke manier uit te voeren. Daarbij is er ook sprake van schadevergoedingen aan derden. Hoeveel bedroegen die schadevergoedingen en over welke zaken gaat het precies? De heer *Johan Van Biesen*, raadgever, antwoordt namens de minister dat de schadevergoedingen werden begroot op nul euro. Dit artikel werd echter pro forma opgenomen in de begroting, voor het geval er zich problemen zouden voordoen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* had verder graag meer informatie gehad over het kenniscentrum dat wordt opgericht binnen het Departement Onderwijs en Vorming (zie pagina 57). Minister *Pascal Smet* antwoordt dat men volop bezig is met het ontwikkelen van dit kenniscentrum. Ook aan de onderwijsverstrekkers werd gevraagd welke gegevens ze belangrijk vinden. De uitwerking van dit centrum verloopt iets trager dan gepland. Dat heeft te maken met de budgettaire situatie. Er moet ook rekening worden gehouden met een aantal parallelle ontwikkelingen. Zo wordt er gewerkt aan DISCIMUS, een nieuw systeem om leerlingen in te schrijven. In de discussies rond de inschrijvingen werd het ontbreken van een centraal inschrijvingsregister immers bestempeld als een tekort. Ook de afwezigheden van leerlingen moeten automatisch worden bijgehouden. Het is belangrijk dat er gewerkt wordt vanuit een langetermijnvisie.

De heer *Boudewijn Bouckaert* wil weten welke gegevens er zouden worden opgeslagen in dat kenniscentrum. Zullen de netten verplicht worden om de gegevens waarover zij beschikken door te geven? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de scholen de gegevens slechts een keer zouden moeten doorgeven. Er wordt ook een applicatie ontwikkeld die de scholen moet toelaten om zelf gegevens op te vragen en om een vergelijking te maken met andere scholen.

FB0/1FB-I-2-Z/PR – provisies (p. 58)

Mevrouw *Irina De Knop* merkt op dat er op pagina 58 verwezen wordt naar de resterende middelen, namelijk 38,175 miljoen euro. Er is reeds een voorontwerp van decreet voor de omkadering van het basisonderwijs. In deze begroting is hiervoor echter geen bedrag opgenomen. Ze veronderstelt dat men daarvoor een beroep zal doen op dat resterende bedrag van 38 miljoen euro. Dat geld zou ook moeten dienen voor investeringen en voor de informatisering van de studietoelagen. Daarom vraagt zij zich af of die provisie zal volstaan. Kan de minister al zeggen hoeveel die nieuwe omkadering zal kosten?

Minister *Pascal Smet* verduidelijkt de procedure die binnen Onderwijs gehanteerd wordt. Er wordt een eerste beslissing genomen. Dan wordt er een advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Vervolgens wordt er onderhandeld met de sociale partners. Die onderhandelingen zullen in de loop van de komende weken worden afgerond. Dan wordt het ontwerp van decreet goedgekeurd. Dan pas kan men het exacte bedrag bepalen. Ook de verdeling over de netten moet worden becijferd. Daarom werd dit nog niet gedetailleerd opgenomen in de begroting. Het gaat trouwens slechts over vier maanden, vanaf september 2012.

Mevrouw *Irina De Knop* besluit dat de middelen voor de omkadering hierin wel degelijk vervat zijn. De minister kan echter nog niet zeggen hoeveel hij precies nodig zal hebben. Ze wil nog weten of dit bedrag onder druk komt te staan door de minder goede economische vooruitzichten. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het niet de bedoeling is terug te komen op de genomen beslissingen. Dit bedrag is vrij zeker. Bij de begrotingscontrole zullen er aanpassingen nodig zijn. Dat geldt echter voor de hele begroting. Het is nu nog niet duidelijk welke impact de groeivertraging zal hebben op de gehele begroting. Misschien leven we over zes maanden in een totaal andere wereld. Hoe langer er wordt getalmd op federaal niveau, hoe groter die kans wordt.

Mevrouw *Irina De Knop* zegt dat de minister tijdens de discussies in de commissie de indruk gaf dat hij heel goed besepte wat de contouren van de nieuwe omkadering zouden moeten zijn. Wellicht heeft hij ook al een idee van de noodzakelijke middelen. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het vermoedelijk zal gaan om een bedrag van 16 tot 20 miljoen euro.

FB0/1FK-I-5-Z/IS – interne stromen (p. 68)

Mevrouw *Irina De Knop* wil een meer gedetailleerd overzicht van wat er precies wordt voorzien aan scholenbouw. Dat is moeilijk af te leiden uit de begroting. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat men dit kan terugvinden op de website van AGION.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat er een paar keer wordt verwezen naar de evaluatie van de DBFM-operatie (Design Build Finance Maintain). In de begroting is er sprake van het opstarten van bijkomende DBFM-operaties. Er was echter een betwisting en Europa had bijkomende vragen gesteld. Kan de minister daar al iets meer over vertellen? Minister *Pascal Smet* zegt dat het uiteindelijke advies nog niet gekend is. De gesprekken verlopen echter goed.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat er in dit verband ook zou gewerkt worden aan een definitieve oplossing voor het Nationaal Waarborgfonds. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat hij dit zal aanpakken wanneer er een nieuwe Federale Regering is. De voorzitter vult aan dat dit onderwerp ook aan bod zal komen bij de bespreking van de beleidsbrief, meer bepaald strategische doelstelling 8.

FB0/1FO-I-2-L/WT – werking en toelagen – horizontale onderwijsthema's (p. 71-74)

Op pagina 72 leest mevrouw *Gerda Van Steenberge* dat 450.000 euro wordt voorzien voor de ondersteuning van het gelijke onderwijskansenbeleid. Het gaat onder meer om het project 'School in zicht' en om het project integrale en laagdrempelige en preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en werk. Voor subsidies in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid wordt 1.981.000 euro uitgetrokken. Het gaat om projectsubsidies voor centrumsteden en voor sommige niet-centrumsteden die kampen met specifieke lokale problemen. Ze wil weten welke criteria er worden gehanteerd om uit te maken welke niet-centrumsteden van die subsidie gebruik kunnen maken. Minister *Pascal Smet* antwoordt hij zich samen met minister Lieten en minister Vandeurzen heeft geëngageerd om maatregelen te nemen rond gezinsondersteuning. Er zal een projectoproep worden gelanceerd. De komende weken of maanden zal er hierover meer duidelijkheid zijn. Bij het lokaal flankerend onderwijsbeleid gaat het om recurrent beleid. Deze middelen worden voorzien voor drie jaar.

Mevrouw *Irina De Knop* ziet dat er 1,521 miljoen euro wordt uitgetrokken voor het versterken van het Brusselbeleid (operationele doelstelling 6.6 in de beleidsbrief). Er werd eveneens geld uitgetrokken voor de vzw Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten (SNPB) voor de tweedelijnsondersteuning Vlaamse Rand.

In beide gevallen heeft men te maken met een belangrijke aanwezigheid van anderstaligen. Daarom is een ondersteuningsbeleid aangewezen. Zullen er voor Brussel en voor de Vlaamse Rand meer of minder middelen worden uitgetrokken? Het beleid van de vzw SNPb werd geëvalueerd. Tot welke bevindingen heeft dat geleid? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het in beide gevallen gaat om dezelfde middelen. In Brussel worden de vzw Voorrangsbepij Brussel (VBB) en de vzw Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs (BROSO) gefusioneerd. Dat zal leiden tot een efficiëntiewinst.

FB0/1FO-I-2-M/WT – werking en toelagen – onderzoek (p. 74)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat Vlaanderen moet meebetalen voor de internationale onderzoeken die gevraagd worden door de Europese Commissie. Ze wil weten hoe de bijdrage per regio of per land wordt berekend. De heer *Koen Pelleriaux*, kabinetschef, antwoordt namens de minister dat hierover onderhandeld wordt binnen het bureau van de OESO. Daarbij is een ambtenaar van het ministerie van Onderwijs en Vorming aanwezig. Het te betalen bedrag is opgedeeld in een sokkel en in een variabel gedeelte. De sokkel wordt bepaald door de grootte van het land en door het bruto nationaal product. Dat wordt betaald door de federale overheid. De Vlaamse Gemeenschap betaalt het variabele gedeelte. Dat is de kostprijs die wordt aangerekend voor de verwerking van de examenresultaten in het kader van de PISA-onderzoeken (PISA: Programme for International Student Assessment). Dat bedrag is gebaseerd op het aantal deelnemers. Een land dat deelneemt aan een PISA-onderzoek, moet een deel van de kosten dragen. Dat geldt ook voor andere internationale onderzoeken. De heer *Boudewijn Bouckaert* vraagt wie de partner is binnen OESO. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat België de partner is, maar dat er afspraken zijn dat bepaalde zaken, onder meer de PISA-onderzoeken, worden opgesplitst tussen de gemeenschappen.

3.2.2. Entiteit FC0 – Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)

De heer *Jos De Meyer* feliciteert de medewerkers van AgODi met het rapport dat veel nuttige informatie verzamelt. Hij vindt dat diegenen die dat wensen in de toekomst een gedrukte versie van dat rapport zouden moeten krijgen. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de Vlaamse Regering heeft beslist om alle rapporten van de Vlaamse overheid alleen nog digitaal ter beschikking te stellen. Elke minister kan echter voorzien in afwijkingen in het kader van de beleidsraad. Het is echter de vraag of men in de toekomst gedrukte stukken moet blijven verspreiden. Dat kost immers heel wat geld. De vraag is dus eigenlijk wie de printkosten moet betalen.

Algemene toelichting lonen onderwijs 2012 (p. 84 – zie ook FB0/1FA-I-2-Z/LO – lonen p. 55)

Mevrouw *Irina De Knop* beseft dat de lonen de hoofdmoot uitmaken van de onderwijsbegroting. Daarom vraagt ze zich af welke budgettaire marge er nog is voor de komende cao-onderhandelingen (cao: collectieve arbeidsovereenkomst). De vakbonden zullen zich misschien laten inspireren door de resultaten van de cao-onderhandelingen voor de ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap. Deze groep gaat erop vooruit qua loon en qua statuut.

Op pagina 85 staat dat de aanpassing van de terbeschikkingstelling voorafgaand aan het rustpensioen zal leiden tot een daling van de benodigde budgetten met 19,9 miljoen euro. Haar fractie vreest dat de verleiding groot zal zijn om dat geld te gebruiken voor toegevoegingen aan de vakbonden. Nochtans zijn er ook middelen nodig om de leerkrachten binnen het onderwijs te houden en om een zij-instroom op gang te brengen. Daarom vraagt ze aan de minister wat zijn uitgangspunten zullen zijn in deze onderhandelingen.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat geen enkele minister van Onderwijs zijn uitgangspunten voor de cao-onderhandelingen op tafel kan leggen vooraleer hij de eisenbundel van de vakbonden en van de werkgevers heeft ontvangen. Die eisenbundels zullen pas tegen het einde van het jaar overhandigd worden. De eerste tweejarige cao was uitsluitend kwalitatief. De tweede cao moest niet alleen kwalitatief, maar ook kwantitatief zijn.

De heer *Boudewijn Bouckaert* stelt vast dat de leeftijd voor tbs verschoven wordt van 55/56 jaar naar 56/58 jaar. De kleuterleidsters zijn echter een geval apart omdat ze te maken hebben met bijkomende fysieke belasting. De rugklachten vormen een reëel probleem bij deze groep. Kunnen zij uitstappen op de leeftijd van 56 jaar? De heer *Pascal Smet* verduidelijkt dat de beslissing al genomen is.

De heer *Boudewijn Bouckaert* benadrukt dat hij niet aanstuurt op het vervroegd uitstappen van de kleuterleidsters. Misschien kunnen uitgroeibanen de oplossing zijn. De heer *Jos De Meyer* stelt vast dat dit de meest genuanceerde uitspraak is die hij tot nog toe van LDD heeft gehoord over deze problematiek. Dit debat moet snel en performant worden gevoerd. De randvoorwaarden voor dit debat worden niet alleen in Vlaanderen bepaald. Externe omstandigheden zouden ons kunnen dwingen tot pijnlijke beslissingen. Minister *Pascal Smet* beaamt dat hierover moet worden gepraat in het kader van het loopbaanpact voor leraren. De heer *Boudewijn Bouckaert* verduidelijkt de strekking van zijn tussenkomst. Het is de bedoeling om gelijke dingen gelijk te behandelen en ongelijke dingen ongelijk. Het werk van kleuterleiders en kleuterleidsters is voor een stuk te vergelijken met dat van verplegers en verpleegsters. In de regeling moet met dat verschil rekening worden gehouden.

FC0/1FB-I-2-Z/PR – provisies (p. 85)

Mevrouw *Irina De Knop* stelt vast dat de minister uitgaat van een groei van het lestijdenpakket van 0,8 percent voor het volwassenenonderwijs en van 2,59 percent voor basiseducatie. Die groei zou worden doorgetrokken naar het schooljaar 2012-2013. In afwachting van een beslissing van de Vlaamse Regering wordt de budgettaire impact van die groei, ongeveer 1 miljoen euro, voorlopig op een provisie gezet binnen de onderwijsbegroting. Ze wil weten of het gaat om hetzelfde budget. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het om een ander budget gaat. In april zijn de cijfers bekend over de groei van het vorige jaar. Dan moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen om de groei vast te leggen voor het volgende jaar. Dat kan worden verwerkt in de begroting. Het exacte groeipercentage kan nog fluctueren. In de begroting werd een equivalent opgenomen van het bedrag van vorig jaar.

Mevrouw *Irina De Knop* wil weten wat het verband is met de nood aan extra NT2-opleidingen. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat een stuk van de groei van vorig jaar die niet ingevuld werd, gebruikt werd voor NT2. Indien er problemen zouden rijzen, zijn er ook andere maatregelen mogelijk, onder meer een kleuring van de middelen.

FC0/1FN-I-2-B/WT – werking en toelagen – secundair onderwijs (p. 96)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* beseft dat er een nieuw financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs zal worden uitgewerkt waarbij er meer rekening wordt gehouden met de leerlingenkenmerken. In de begrotingsjaren 2009, 2010 en 2011 was 14 percent van het deelbudget van het gewoon basisonderwijs bestemd voor extra werkingsmiddelen op basis van leerlingenindicatoren. Dat is de bandbreedte. In 2012 wordt dat opgetrokken naar 14,875 percent. Ze wil weten of dit de definitieve bandbreedte wordt voor de leerlingenindicatoren. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat dit een omrekening is. Mevrouw *Gerda Van*

Steenberge vraagt of de minister al een idee heeft waar hij naartoe wil. Minister *Pascal Smet* belooft dat hij hierover een nota zal laten bezorgen (zie bijlage 1, p. 19).

3.2.3. *Entiteit FD0 – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS)*

FD0FO2003850 – overige inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, vzw's ten behoeve van de gezinnen en van gezinnen – van gezinnen – terugvorderingen van studietoelagen (recuperatiefonds studietoelagen, art. 21 decreet 23.12.2005)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat de afdeling Studietoelagen in een aantal gevallen reeds betaalde toelagen terugvordert, onder meer in het geval van problematische afwezigheid in het basisonderwijs. Zij wil weten of dit alleen geldt voor het basisonderwijs. De minister antwoordt dat ook in het secundair onderwijs de studietoelage kan teruggevorderd worden in het geval van problematische afwezigheid.

3.2.4. *Entiteit FE0 – Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC)*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* herinnert zich dat er tijdens de bespreking van de begroting 2011 Onderwijs een discussie was over het budget voor het tijdschrift *Klasse*. Toen werd opgemerkt dat men diende na te gaan of al deze uitgaven wel effectief waren. Ze vraagt of dat intussen ook gebeurd is. In de begroting voor 2012 kan ze het budget voor *Klasse* echter niet terugvinden. De minister had vorig jaar gesuggereerd dat ze een bezoek zou brengen aan de redactie van *Klasse*. De voorzitter vult aan dat de commissie in januari 2010 al op bezoek is geweest bij *Klasse*.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat *Klasse* volgens hem goed functioneert. Hij beseft wel dat sommigen daar een andere mening over hebben. Van onderwijsmensen heeft hij echter nauwelijks negatieve opmerkingen gehoord over *Klasse*. Hij ziet dus geen reden om het budget voor *Klasse* te verminderen. In het kader van de besparingen heeft ook *Klasse* trouwens twintig percent moeten inleveren. Verder wil hij niet gaan.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* repliceert dat ze dit niet kan opmaken uit de begroting. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat die besparing gebeurd is in de begroting voor 2010. Mevrouw *Gerda Van Steenberge* beklemtoont dat ze het bestaan van *Klasse* niet ter discussie wil stellen. Vorig jaar was ze echter wel geschrokken van de omvang van het bedrag. *Klasse* werkt immers voor een belangrijk deel digitaal, wat minder duur is dan een gedrukte publicatie. Het gaat haar dus uitsluitend om een rationalisering.

De heer *Johan Van Biesen*, kabinetsmedewerker, geeft namens de minister toe dat het een beetje puzzelwerk is om het budget voor *Klasse* te achterhalen. De lonen, de werkingskosten en de drukkosten stonden vroeger samen op een enkele basisallocatie. Nu moeten ze apart worden ingeschreven. Voor de lonen is er 453.000 euro uitgetrokken (basisallocatie FE0 FC302 1100 I 2 09800 L – lonen en sociale lasten – niet verdeeld – loonaandeel projecten onderwijs), voor de werkingskosten 524.000 euro (FE0 FO305 1211 I 2 09800 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – tijdschrift *Klasse*) en voor de drukkosten 1.842.000 euro (FE0 FO304 1211 I 2 09800 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – overheidsopdracht voor de distributie, druk en papier *Klasse*).

In 2012 moet men de gunning doen voor twee jaar. Daarom staat er een beleidskrediet van 3,684 miljoen euro. De helft daarvan staat als betaalkrediet ingeschreven in deze begroting. Daarnaast beschikt *Klasse* nog over een fonds dat afhankelijk is van eigen inkomsten zoals advertenties. Dat is een variabel krediet (zie p. 128: FE0FL3001612 – verkoop van

niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector – aan vzw's ten behoeve van de gezinnen en aan gezinnen – tijdschrift Klasse (fonds klasse, art. 47 decreet 21.12.1994)).

De heer *Jos De Meyer* zal de discussie over Klasse niet opnieuw voeren. Hij beseft dat sommige uitgaven gelezen worden, maar andere worden minder gelezen. Bij de aanpassing van de onderwijsbegroting in februari 2012 zullen er prioriteiten moeten worden gelegd, ook binnen communicatie. Daarbij verwijst hij naar de 'Gids voor leraren' die op het internet geraadpleegd kan worden (<http://www.ond.vlaanderen.be/gidsvoorleraren>) en die heel nuttig is voor onderwijsmensen. Het is belangrijk dat die gids actueel is. In een schriftelijke vraag maakte hij de minister attent op het feit dat bepaalde zaken al twee jaar achterhaald zijn (schriftelijke vraag nr. 40 van 6 oktober 2011). De minister antwoordde dat zijn opmerking juist was en dat de gids van de website zou worden gehaald. Dat betreurt hij.

Minister *Pascal Smet* zegt dat het de bedoeling was om de gids voorlopig van de website te halen, in afwachting van actualisatie. Er bestaat trouwens ook een degelijk onderwijszakboekje dat elk jaar opnieuw wordt uitgegeven. Binnen het Agentschap voor Onderwijscommunicatie loopt er een project om de onderwijswebsite toegankelijker te maken. Hij zal vragen dat het actualiseren van deze gids opgenomen wordt binnen dat project.

3.2.5. Entiteit FH0 – Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV)

Bij deze entiteit werden geen opmerkingen gemaakt.

3.3. Tabel – afdeling III Diensten met afzonderlijk beheer (DAB)

Bij de begroting DAB Fonds Inschrijvingsgelden centra voor volwassenenonderwijs werden geen opmerkingen gemaakt.

3.4. Tabel – afdeling V Vlaamse Rechtspersonen

Over de IVA AGION heeft de heer *Jos De Meyer* vernomen dat de minister zal zorgen voor de uitvoering van de met redenen omklede motie over de omvorming van AGION van intern verzelfstandigd agentschap tot extern verzelfstandigd agentschap (*Parl. St. Vl. Parl.* 2010-11, nr. 1033/3). Die motie werd eenparig goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Minister *Pascal Smet* zegt dat het ontwerp van decreet bijna klaar is. Het zal nog voor het kerstreces 2011 geagendeerd worden op de Vlaamse Regering.

4. Indicatieve eindstemming

De aan de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen toegewezen artikelen en programma's, deel Onderwijs, worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 1 bij 4 onthoudingen.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Paul DELVA
Kathleen DECKX,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgODi	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOS	Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
AOC	Agentschap voor Onderwijscommunicatie
aso	algemeen secundair onderwijs
BROSO	Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs
brp	bruto regionaal product
bso	beroepssecundair onderwijs
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ECVET	Europees creditsysteem voor beroepsonderwijs en -opleiding
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EVC	erkenning van verworven competenties
hbo	hoger beroepsonderwijs
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de K.U.Leuven)
IVA	intern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PISA	Programme for International Student Assessment
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
SNPB	Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten
tbs	terbeschikkingstelling
tso	technisch secundair onderwijs
VBB	Voorrrangsbeleid Brussel
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
ZAP	zelfstandig academisch personeel

BIJLAGE 1:

Verduidelijking toelichting werkingsmiddelen leerplichtonderwijs
berekening bandbreedte

Verduidelijking toelichting werkingsmiddelen - berekening bandbreedte

Met de ingang van het begrotingsjaar 2009 werd in het leerplichtonderwijs een nieuw financieringsmechanisme ingevoerd.

De architectuur voor de berekening van de werkingsmiddelen loopt gelijkaardig voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Een belangrijk verschil is wel dat de leerlingen-indicatoren enkel in het gewoon onderwijs verrekend worden.

Er zijn daarom vier deelbudgetten waaruit we starten:

- gewoon basisonderwijs
- buitengewoon basisonderwijs
- secundair onderwijs
- buitengewoon secundair onderwijs.

De deelbudgetten worden jaarlijks aangepast aan de gezondheidsindex en voor 40% aan de puntenevolutie. Daarnaast worden ze ook vermeerderd met een gedeelte de afvloeï (administratief) MVD-personeel, ten einde deze middelen niet te laten terugvloeien naar de algemene middelen.

Hiermee kennen we het totale bedrag per deelbudget dat kan verdeeld worden over de scholen. De verdeling gebeurt op basis van de objectieve verschillen, de leerlingenkenmerken (enkel voor het gewoon onderwijs) en de schoolkenmerken.

Het percentage van het deelbudget dat voor leerlingenindicatoren uitgetrokken wordt, ten opzichte van het totaal van dat deelbudget, noemen we de bandbreedte.

In het deelbudget van het gewoon basisonderwijs namen we in 2009 14% voor extra werkingsmiddelen op basis van leerlingenindicatoren. Dit percentage neemt jaarlijks toe met 0,1875% tot 15,5% in 2017.

In het deelbudget van het gewoon secundair onderwijs namen we in 2009 10% vooraf voor extra werkingsmiddelen op basis van leerlingenindicatoren. Dit percentage neemt jaarlijks toe met 0,125% tot 11% in 2017.

Het aldus gevormde bedrag wordt in het basisonderwijs gelijk over de vier leerlingenindicatoren verdeeld. In het secundair onderwijs is 10% van de bandbreedte bestemd voor de indicator buurt en wordt de resterende 90% gelijk over de drie overige indicatoren verdeeld.

Het financieringsmechanisme opgesteld in 2009 voorzag dat door de toevoeging van de afvloeï van het (administratief) MVD-personeel aan de deelbudgetten, de bandbreedte voor de leerlingenkenmerken tot 2017 gelijkmatig zou kunnen stijgen tot respectievelijk 15,5% en 11% zonder dat de ingeboet werd op de basisfinanciering van de scholen die gebaseerd is op de schoolkenmerken.

Als besparingsmaatregel werd in 2010 en 2011 de afvloeï van het (administratief) MVD-personeel niet toegevoegd aan de deelbudgetten. Om de basisfinanciering van de scholen te kunnen vrijwaren werd daarom ook de bandbreedte van de leerlingenkenmerken gedurende twee begrotingsjaren bevroren.

Het begrotingsjaar 2012 zal dus het eerste jaar zijn dat de bandbreedte van de leerlingenkenmerken stijgt tot 14,1875% in het basisonderwijs en 10,125% in het secundair onderwijs sinds de invoering van het nieuwe financieringssysteem. De volgende begrotingsjaren zal de stijging van de bandbreedte het eerder geplande tempo volgen en wordt bijgevolg twee begrotingsjaren later dan gepland (dus in 2019) 15,5% en 11% bereikt.

BIJLAGE 2:

Vergelijking Vlaamse onderwijsbegroting met de andere OESO-landen

Onderwijscommissie 24 november 2011. Vraag Jos De Meyer
Vergelijking Vlaamse onderwijsbegroting met de andere OESO-landen evolutie lonen/werking

evolutie lonen (2001 is 100%)

expenditure for compensation of educational personnel

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Belgium	100,00%	105,01%	106,77%	113,98%	117,88%	124,10%	130,18%	141,11%
France	100,00%	103,05%	117,40%	118,69%	120,93%	125,13%	131,67%	135,70%
Germany	100,00%	102,78%	117,36%	118,58%	115,32%	114,90%	116,01%	120,03%
Italy	100,00%	96,76%		105,37%		121,98%	113,08%	122,38%
Netherlands	100,00%	107,45%	116,25%	118,77%	109,20%	123,18%	129,02%	135,76%
Spain	100,00%	104,42%	111,21%	116,14%	127,49%	136,45%	147,43%	159,90%
Flemish Community	100,00%	106,84%	108,99%	116,37%	119,42%	126,89%	132,41%	144,66%

evolutie werking (2001 is 100%)

expenditure other than for compensation of personnel

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Belgium	100,00%	92,96%	89,01%	82,41%	86,88%	95,79%	103,74%	123,49%
France	100,00%	102,74%	98,80%	97,11%	98,77%	103,84%	112,78%	116,10%
Germany	100,00%	103,64%	126,56%	128,49%	137,51%	147,44%	153,57%	163,00%
Italy	100,00%	100,38%		103,96%		119,79%	120,09%	126,21%
Netherlands	100,00%	111,60%	113,96%	117,55%	128,11%	133,54%	145,88%	152,48%
Spain	100,00%	113,70%	116,62%	140,23%	166,09%	174,08%	200,83%	222,52%
Flemish Community	100,00%	97,31%	98,34%	103,07%	106,46%	116,30%	118,35%	144,88%

Bron: online databank van de oeso (toestand op 30/11/2011) en databank van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.